

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING

FORVALTNINGSREVISJON

Helhetlig innsats for utsatte barn og unge

SKAUN KOMMUNE

SEPTEMBER 2014

Forord

Denne rapporten oppsummerer resultatene av forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i Skaun kommune. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til Norge kommunerevisorforbunds Standard for forvaltningsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner.

Vi takker rådmannen og alle i kommunen som har bidratt med å framskaffe informasjon.

Trondheim, 14.9.2014

Anna Ølnes
oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Tor Arne Stubbe
prosjektmedarbeider

Sammendrag

I denne rapporten oppsummerer vi resultat og vurderinger rundt Skaun kommunes arbeid med helhetlig innsats for barn og unge i en utsatt situasjon. Det er kontrollutvalget som har gitt oss oppdraget, og de har vært opptatt av hva som gjøres av forebyggende og helhetlige tiltak.

Vi har tatt utgangspunkt i det planarbeidet som har vært gjort etter planstrategien ble vedtatt. Det er utarbeidet flere planer som er rettet direkte mot utsatte barn og unge eller som kan være viktige for denne gruppen. Det er i den forbindelse samlet mye informasjon om status og utfordringer når det gjelder utsatte barn og unge. Det gjøres også mye systematisk arbeid for å identifisere og følge opp utsatte barn og unge, og i kommunen er det flere tjenester som driver forebyggende arbeid overfor barn og unge. Noe av det viktigste er tilstedeværelse ved barnehager og skoler, der lavterskeltilbud som uformelle samtaler er viktige tiltak for å avdekke utfordringer for det enkelte barnet eller den unge, men også i det sosiale miljøet.

Revisjonen savner et tydeligere perspektiv på utsatte barn og unge i de kultur- og fritidstilbudene som er i kommunen, og vi stiller spørsmål ved at SLT-samarbeidet (Samordningsmodell for lokale, forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet) er nedlagt.

Det er etablert mange samarbeidsfora der utsatte barn og unge mer eller mindre er tema. trekke fram hjelpeteam, ansvarsteam, konsultasjonsmøtet med BUP og familiesenteret. Vi har merket oss at barnevernstjenesten i større grad deltar i disse foraene nå.

Revisjonen ser at temaer vedrørende utsatte barn og unge og de samarbeidene og tjenestene som er nevnt ovenfor bør synliggjøres i større grad gjennom FAU og foreldremøter.

Med utgangspunkt i Opplæringsloven, Barnehageloven, Forskrift om rammeplan for barnehager, Barnevernsloven og Helse- og omsorgstjenesteloven har vi utledet kriterier for det forebyggende arbeidet i de ulike tjenestene innen oppvekstområdet. Dette lovverket er også utgangspunkt for kriterier for helhetlig innsats og samhandling mellom tjenester for utsatte barn og unge.

Dataene som ligger til grunn for vurdering og konklusjon er styrende dokument i kommunen, samtaleintervju med ledere for tjenester for barn og unge i en utsatt situasjon og en spørreskjemaundersøkelse blant ledere, kontaktlærere og pedagogiske ledere i barnehager

og skoler (inkl. sosiallærere og spesialpedagogiske koodinatorer). Rådmannen har fått rapporten til uttalelse, men har ikke levert uttalelse til rapporten.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling	8
1.2 Nasjonale utredninger og satsinger.....	8
1.3 Organisering av tjenester for barn og unge i Skaun kommune.....	10
2 Undersøkelsesopplegget.....	12
2.1 Avgrensning.....	12
2.2 Problemstillinger	12
2.3 Revisjonskriterier	13
2.4 Metode for innsamling og analyse av data	13
3 Forebygging ved den enkelte tjeneste	16
3.1 Revisjonskriterier	16
3.2 Data.....	17
3.2.1 Utvalgte nøkkeltall	17
3.2.2 Planer for forebyggende tiltak for barn og unge.....	20
3.2.3 Identifisering og oppfølging	24
3.2.4 Forebygging og oppfølging.....	26
3.2.5 Rapportering og evaluering	28
3.3 Revisors vurdering.....	29
4 Helhetlig innsats	32
4.1 Revisjonskriterier	32
4.2 Data.....	32
4.2.1 Samarbeidsfora for (utsatte) barn og unge	32
4.2.2 Kontakt mellom tjenester	35
4.2.3 Samarbeid med representanter for foreldre.....	38
4.3 Revisors vurdering.....	38
5 Konklusjon.....	40
Kilder.....	41
Vedlegg 1 Kriterier - kilder	42

Vedlegg 3 Resultat fra spørreskjemaundersøkelse44

Tabell

Tabell 1 Nøkkeltall – ssb.no/KOSTRA. 201319

Figurer

Figur 1 Organisasjonsmodell for Skaun kommunes administrasjon og tjenester.....10
Figur 2 Skaun kommune: Kommuneplanens struktur og rullering21
Figur 3 Styrende dokument for å ivareta utsatte barn og unge.23
Figur 4 Verktøy for å identifisere og følge opp utsatte barn og unge?25
Figur 5 Tjenester det er ofte behov for kontakt med.....35

1 Innledning

Denne rapporten oppsummerer forvaltningsrevisjon av Skaun kommunes helhetlige innsats overfor barn og unge i en utsatt situasjon. I dette kapitlet gjør vi rede for kontrollutvalgets bestilling og hvilke forventninger og føringer som gjelder nasjonalt og lokalt. Vi vil også presentere organiseringen av arbeidet for barn og unge i Skaun kommune.

1.1 Bestilling

Kommunestyret i Skaun kommune vedtok i sak 38/2013 å be kontrollutvalget vurdere videre undersøkelser rettet mot barn og unge i en utsatt situasjon. Vedtaket ble fattet i forbindelse med behandling av rapport fra forvaltningsrevisjon om tidlig innsats i barnehage og skole. Kontrollutvalget vedtok i sak 32/13 å bestille en forvaltningsrevisjon av tiltak for barn og unge i en utsatt situasjon. I protokollen fremgår utdrag av vedtaket som følger:

Vedtak:

Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot helhetlig innsats overfor barn og unge i en særlig utsatt situasjon. [...]

På bakgrunn av innspill fra kontrollutvalget la revisjonen fram en projektskisse i sak 04/14. Kontrollutvalget aksepterte innrettingen av prosjektet. Vi viser til kapittel 2 for nærmere konkretisering av problemstillinger.

1.2 Nasjonale utredninger og satsinger

Det er bestemmelser i lovverket for de ulike tjenestene om forebyggende arbeid, samarbeid og informasjonsutveksling. Det kommer vi tilbake til i kapittel 2. Disse bestemmelsene bygger på utredninger som har blitt gjennomført de siste 4-5 årene, og det har vært prosjekt og satsinger som skal bistå kommunene i tverretattlig og helhetlig arbeid overfor barn og unge.

Høsten 2008 oppnevnte daværende barne-, likestillings- og inkluderingsminister et utvalg som skulle utrede en bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge. Utvalget leverte sin utredning i desember 2009. Utvalget har tatt utgangspunkt i typiske problemer barn og unge med behov for hjelp kan ha:

- Utrygge oppvekstvilkår
- Psykiske vansker
- Lærevansker

- Atferdsvansker

Psykososiale vansker er gjerne et begrep som blir brukt, og som dekkes av kategoriene ovenfor, ifølge utvalget.

På bakgrunn av mandatet utvalget fikk belyste de ulike utfordringer når det gjaldt samordning av tjenester for denne gruppen. De pekte blant annet på behovet for et koordinert samarbeid mellom ulike sektorer i kommunene og på behovet for mer samordna tjenester. Et resultat av utredningen er at samarbeidsplikten er kommet sterkere inn i flere lover som gjelder tjenester for barn og unge med sammensatte behov.

Sammen for barn og unge var et treårig prosjekt fra høsten 2008-2011. Dette var et samarbeid mellom Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) og KS. Målsettingen med Sammen for barn og unge har vært å utvikle og utprøve samarbeidsmodeller for tverretattlig og tverrfaglig samarbeid. I den forbindelse utarbeidet KS en artikkelsamling *Sammen for barn og unge (2011)*, som oppsummerer eksempler på tiltak og satsinger i de 15 kommunene som deltok i prosjektet. Vi skal ikke gjennomgå de 15 lokale prosjektene her, men vise til at innledningsvis i artikkelsamlingen peker KS' prosjektleder på behovet for endring i begrepsbruk og forståelse av ansvarsforhold når det gjelder barn og unge i en utsatt situasjon:

Lenge har vi operert med begreper som gråsoner, og snakket om gråsonerbarn når det er uklare om ansvarsforhold og behov. Språk og begrepsbruk påvirker. La oss derfor endre på begrep og innføre begrepet fellessone som nytt perspektiv. Det innebærer en felles holdning til felles ansvar. Vi snakker her om fellessonebarn. Et slikt perspektiv gjenspeiler at tverrfaglig, sektorovergripende samarbeid med økt vekt på ressursorientering, samskaping og styrking av psykososialt forebyggingsarbeid prioriteres.

Rapporten oppsummerer følgende suksessfaktorer for å lykkes med samarbeidsmodeller for tverretattlig og tverrfaglig arbeid for barn og unge:

- Tydelig ledelse og mål for arbeidet
- Strukturer, rammer og roller må være forankret og avklart
- Tid til å beskrive rutiner, metodevalg og kjøreregler
- Kvalitetsrapportering
- Rett kompetanse

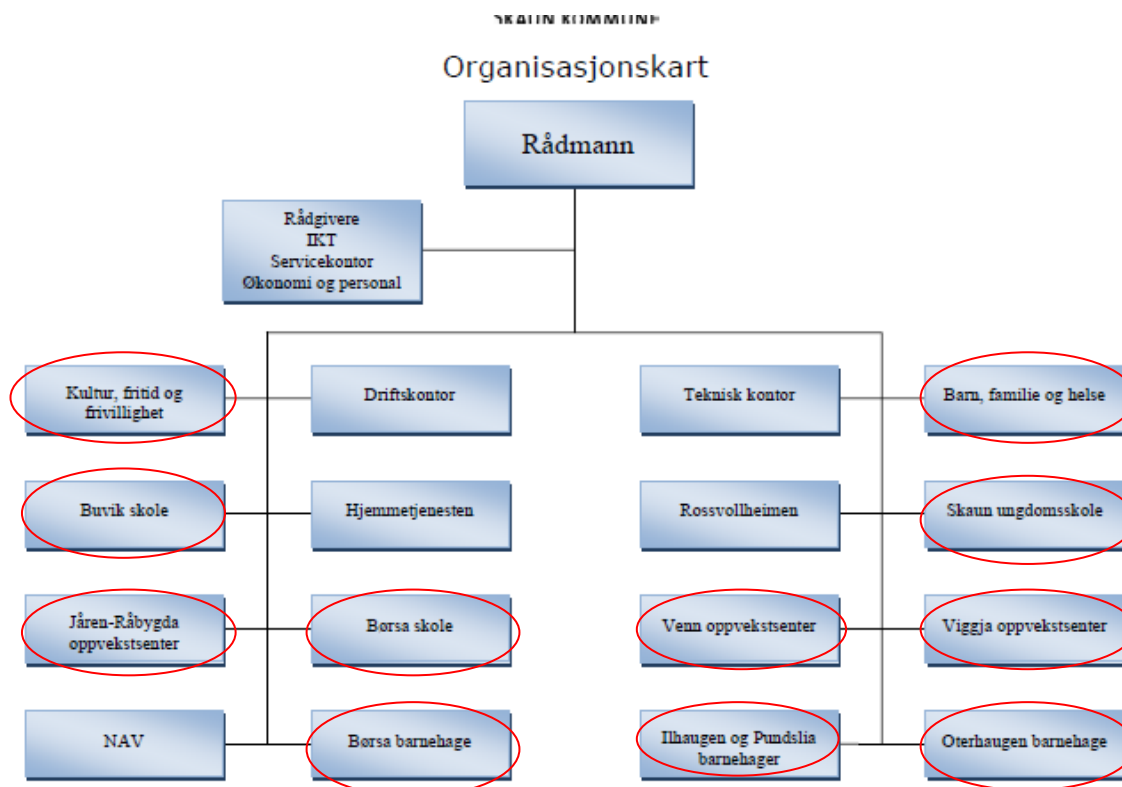
I august 2009 kom Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet med en veileder om samarbeidet mellom barnehager og barnevernet om varsling. Målet med veilederen var å gjøre det lettere for barnehageansatte å vite hvordan de skal gå fram ved bekymring for et barn.

Dette er noen av de statlige utredningene som handler om helhetlig innsats for utsatte barn og unge. I neste avsnitt presenterer vi Skaun kommunes organisering av tjenester for barn og unge.

1.3 Organisering av tjenester for barn og unge i Skaun kommune

Den administrative organisasjonen i Skaun kommune er organisert etter en to-nivåmodell. Rådmannen utgjør den øverste strategiske ledelsen, mens enhetslederne er delegert myndighet innen personal, fag, og økonomi. Figuren nedenfor illustrerer kommunens organisering på strategisk ledernivå og enhetsledernivå.

Figur 1 Organisasjonsmodell for Skaun kommunes administrasjon og tjenester.

De enhetene som har størst relevans for våre problemstillinger er barnehagene, skolene og oppvekstsentre, i tillegg til barn- familie og helsetjenesten (barne- og familietjenesten) og kultur, fritid og frivillighet (kultur og fritid). Skaun kommune har felles barnevernstjeneste med Meldal, Agdenes og Orkdal, der Orkdal kommune er vertskommune.

2 Undersøkelsesopplegget

Denne forvaltningsrevisjonen omfatter et bredt spekter av tjenester og lover. I dette kapitlet gjør vi rede for hvordan undersøkelsen er utformet.

2.1 Avgrensning

Vi har avgrenset undersøkelsen mot å se på de ulike tjenestenes primære oppgaver, som barnehagenes og skolenes pedagogiske oppgaver. Mye av det forebyggende arbeidet skjer gjennom samarbeid med andre tjenester. Forebyggingsaspektet er derfor gjennomgående for begge problemstillingene. Vi vil se på hvordan barnehage og skole fanger opp barn og unge som er i en utsatt situasjon, og hvordan dette er satt i system. Vi har vært opptatt av hvordan barnehager og skoler driver forebyggende arbeid hver for seg og i samarbeid med andre tjenester for barn og unge i kommunen.

Med denne avgrensingen som utgangspunkt retter vi oppmerksomheten inn mot det som NOU:2009-22 viste til som typiske utfordringer som knyttes til barn og unge i en utsatt situasjon.

2.2 Problemstillinger

Problemstillingene skal med utgangspunkt i bestillingen være plattform for utforming og utføring av undersøkelsen. I denne undersøkelsen har problemstillingene vært:

1) HAR SKAUN KOMMUNE PLANER, RUTINER OG FOREBYGGENDE TILTAK FOR UTSATTE BARN OG UNGE?

Her vil vi vurdere om tjenestene for barn og unge (hver for seg) driver nødvendig forebyggende arbeid for barn og unge i en utsatt situasjon.

2) ER DET ETABLERT SAMARBEIDSARENAER MELLOM DE ULIKE TJENESTENE FOR BARN OG UNGE SOM FUNGERER ETTER HENSikten?

Med samarbeidsarenaer sikter vi til formelle og uformelle samarbeidsorgan i tillegg til informasjons- og kommunikasjonslinjer.

2.3 Revisjonskriterier

Den form for undersøkelser som forvaltningsrevisjon er krever at det finnes et sett av autorative kriterier å vurdere situasjonen opp mot. Det kan være lover, forskrifter og kommunale vedtak. Nedenfor presenterer vi kildene som vi har utledet revisjonskriterier fra.

Nedenfor følger kilder for kriterier som vi har tatt utgangspunkt i:

- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Forskrift til rammeplan for barnehager
- Barnevernsloven
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Vi kommer tilbake til konkret innhold i kriteriene i kapittel 3.1 og 4.1.

2.4 Metode for innsamling og analyse av data

Denne forvaltningsrevisjonen har to problemstillinger som omfatter virksomheten til flere fagområder i kommunen. For å få data som dekker kontrollutvalgets oppdrag og problemstillingene vi har formulert, har vi hentet data fra en rekke ulike kilder:

- Samtaleintervju – ledere i barne- og familietjenesten og kultur og fritid
- Elektronisk spørreskjemaundersøkelse i barnehager og skoler
- Epostintervju med ledere i foreldreutvalg
- Statistiske data fra SSB, SSB-KOSTRA¹, og Ungdata
- Skriftlig dokumentasjon i planer, rapporter, retningslinjer, rutinebeskrivelser, møteinnkallinger/-referat

Det er gjennomført individuelle samtaleintervju med i tilsammen fem ansatte med ulike lederfunksjoner. Dette er enhetsleder og fagledere i barne- og familietjenesten og enhetsleder ved interkommunal barnevernstjeneste (vertskommune Orkdal). Det er skrevet referat fra alle samtaleintervjuene. Alle, unntatt ett er verifisert. Det er ikke gjennomført oppstartsmøte med rådmannen i dette prosjektet. Det ble gjennomført oppstartsmøte der dette tema i forvaltningsrevisjon som ble gjennomført i 2012. Rådmannen fikk spørsmål om det var ny informasjon etter den tid. Vi fikk tilsendt et notat som oppsummerte endringer og nye tiltak siden 2012. Informasjonen i intervjuene gir en bred og nokså grundig gjennomgang

¹ ssb/kostra (kommune – statrapportering)

av hvordan personer i ulike lederfunksjoner legger til rette og følger opp det helhetlige arbeidet for utsatte barn og unge i Skaun kommune.

Det er gjennomført en nettbasert spørreskjemaundersøkelse blant nøkkelpersoner i barnehager og skoler. I barnehagene mener vi med nøkkelpersoner; styrer (virksomhetsleder) og pedagogiske ledere. I skolene er det rektor (virksomhetsleder), kontaktlærere, spesialpedagogisk koordinator og sosialpedagogisk rådgiver (ungdomsskolen). Informasjonen i spørreskjemaundersøkelsen gir grunnlag for å si noe om hvilke erfaringer de som til daglig er tette på barna og de unge har med rammer, arbeidsprosesser og samarbeidsarenaer inn mot denne gruppen. Det ble distribuert et skjema gjennom det nettbaserte verktøyet Questback. Dette gikk til 112 mottakere. Etter at undersøkelsen hadde ligget ute i sju uker oppnådde vi 59 svar (53 %). Det ble sendt ut seks påminnelser i løpet av perioden. Respondentene (de som har svart) er representative for de som fikk undersøkelsen, men det er noe høyere oppslutning blant ansatte i skole og ledere i barnehage og skole. Størstedelen av datamaterialet som er brukt fra undersøkelsen er lagt ved rapporten i vedlegg 3.

Vi har gått ut med en epost til FAU-lederne i barnehager og skoler i kommunen med informasjon om prosjektet og at vi ønsket et telefonintervju med dem. Vi kom i kontakt med fire av åtte som vi fikk epostadresse og telefonnummer til, men fikk til slutt svar fra tre av dem. Svarene gir en pekepinn, men har begrenset gyldighet for alle FAU ved barnehager og skoler i kommunen.

Vi har brukt tjenestedata fra KOSTRA². Vi har sammenlignet med Orkdal, Melhus og Malvik, som alle er i samme kommunegruppe³ som Skaun. Vi har brukt de samme kommunene når det gjelder undersøkelsen Ungdata. Ungdata er en undersøkelse blant ungdommer i ungdomsskole og videregående skole som Norsk institutt for oppvekst, velferd og aldring (NOVA) har faglig ansvar for. I Skaun ble den gjennomført for ungdomsskoleelever i 2013. I de andre kommunene i sammenligningen er den gjennomført for ungdomsskoleelever i årene før og etter. KOSTRA og Ungdata er i brukt for å gi statusinformasjon. Data fra disse kildene gir noe informasjon om status for kommunens tjenester for barn og unge og om unges opplevelser av oppveksten i lokalmiljøet sitt. Vi har ikke brukt disse dataene til å gjøre

² Kommune–Stat–Rapportering

³ Kommunegruppe 7 i KOSTRA: Kommunene har det til felles at de er mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger og lave frie disponible inntekter

vrderinger av tjenester. Det samme gjelder befolkningsstatistikk i Samfunnsplanen 2013 – 2024.

Vi mener at det totale datagrunnlaget gir et fylldig og tilfredsstillende grunnlag for våre vurderinger og konklusjoner.

Rådmannen har fått rapporten til uttalelse, men har ikke levert uttalelse til rapporten.

3 Forebygging ved den enkelte tjeneste

I dette kapitlet presenterer vi kriterier, data og vurderinger for den første problemstillingen i undersøkelsen: Om tjenestene for barn og unge har planer, rutiner og tiltak for forebyggende arbeid for barn og unge i en utsatt situasjon.

3.1 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene i dette kapitlet er hentet fra regelverket, planer og veiledningsmateriale som gjelder for kommuners tjenester for barn og unge: pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon/skolehelsetjeneste, barnevern, psykisk helsevern, barnehager og skoler. Vi har også med kultur og fritid, som har en viktig forebyggende rolle når det gjelder barn og unges fritid. Vi har med oss kategoriene som ble definert i utredningen fra 2009 (NOU:2009-22), og som grupperer ulike former for utsatthet:

- Utrygge oppvekstvilkår
- Psykiske vansker
- Lærevansker
- Atferdsvansker

Den enkelte kommune eller region kan ha utfordringer i barne- og ungdomsmiljøet som ikke nødvendigvis dekkes av ovennevnte. Vi har derfor tatt med oss det de ulike tjenestene for barn og unge i kommunen definerer som barn og unge i en utsatt situasjon.

Med utgangspunkt i Opplæringsloven, Barnehageloven, Forskrift om rammeplan for barnehager, Barnevernsloven og Helse- og omsorgstjenesteloven har vi utledet kriterier for det forebyggende arbeidet i de ulike tjenestene innen oppvekstområdet. Vi viser til vedlegg 2, der en oversikt over de ulike kildene og hjemler er lagt ved. På bakgrunn av det oppsummerer vi kriteriene i dette kapitlet som følger:

- *Bevissthet om hvilke grupper barn og unge som er i en utsatt situasjon:* Ledere og ansatte i kommunen bør ha bevissthet om hvilke barn og unge som er i en risikosituasjon, og de bør være oppmerksom på samfunnsendringer som kan påvirke dette.
- *Planer for systematisk forebygging for barn og unge i en utsatt situasjon:* For å jobbe systematisk og målrettet med de rette forebyggende tiltakene må det foreligge planer

som synliggjør mål og tiltak. Disse må følges opp med vurdering av måloppnåelse og om tiltakene har fungert etter hensikten.

- *Identifisering:* For å identifisere om og hvilke barn og unge som kan være i en utsatt situasjon må de ulike tjenestene jobbe systematisk og ha verktøy for å kartlegge hvilke barn og unge som kan tenkes å være i en utsatt situasjon, og avdekke utfordringer.
- *Forebygging:* På bakgrunn det som eventuelt avdekkes i kartlegginger bør det settes inn tiltak som forebygger uønsket utvikling.
- *Rapportering og evaluering:* Planer, mål og tiltak bør følges opp med evalueringer og vurderinger. Brukerundersøkelser bør brukes som verktøy for evaluering og utvikling.

3.2 Data

I dette kapitlet legger vi fram data fra intervju, planer og statistikk for å vise om kommunen har forebyggende tiltak for utsatte barn og unge, og hvilke tiltak dette i så fall er. Innledningsvis presenteres en kort situasjonsbeskrivelse for Skaun kommune som viser status og utfordringer i barne- og ungdomsmiljøet som har betydning for det forebyggende arbeidet.

3.2.1 Utvalgte nøkkeltall

Det første er folketallsutviklingen. Folketallet i Skaun kommune har siden 1995 økt fra 5.765 – 7.392 innbyggere 2014 (pr 1. januar). Det har vært en jevn befolkningsvekst fram til ca. 2005, da den tiltok ganske mye, blant annet på grunn av ny E-39. Tettstedene langs veien ble da i større grad en del av Trondheims- og Orkdalsregionens boområde (Samfunnsplanen 2013 - 2024, Skaun kommune). Framskrivninger tilsier at Skaun kommune vil ha over 10.000 innbyggere i 2025. Folketallsutviklingen er kjennetegnet av en økning i barne- og ungdomsbefolkningen, i tillegg til voksne i arbeidsfør alder. Ifølge prognosene vil dette mønsteret fortsette i årene fram til 2025, da det også vil skje en økning i de eldste aldersgruppene.

Kontrollutvalget var opptatt av ungdomsundersøkelsen (Ungdata) da de bestilte dette prosjektet. Ungdata er et kvalitetssikret system for gjennomføring av lokale spørreskjemaundersøkelser. Vi har sammenlignet nøkkeltall for Skaun kommune med et utvalg tall for andre sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet, 2013 (uttrykt vedlegg). Det Skaun skiller seg nevneverdig fra andre kommuner og landsgjennomsnittet på

er «fornøyd med lokalmiljøet», «aktiv i fritidsorganisasjon» og «deprimert»: Skaun skiller seg her ut ved:

- lavere andel som har svart svært fornøyd eller litt fornøyd med lokalmiljøet,
- lavere andel som har svart ja på om de har vært med i totalt fem eller flere aktiviteter i ulike fritidsorganisasjoner siste måned,
- høyere andel som har vært ganske eller mye plaget av depressivt stemningsleie den siste uken⁴.

Skaun kommune skiller seg ut fra landsgjennomsnittet på de fleste spørsmålene, både på godt og vondt. De skiller seg ikke vesentlig ut fra andre kommuner vi har sammenlignet med (Melhus, 2014 og Orkdal, 2012).

Til slutt vil vi oppsummere noen nøkkeltall fra KOSTRA. I tabell 1 har vi sammenlignet tall for 2013 for kommunene Skaun, Melhus, Malvik og Orkdal i tillegg til gjennomsnittet for kommunegruppen.

⁴ Depressivt stemningsleie spesifisert som: Følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt deg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida, følt deg stiv eller anspent og bekymret deg for mye om ting

Tabell 1 Nøkkeltall – ssb.no/KOSTRA. 2013

	Orkdal	Melhus	Malvik	Skaun	Kgr 7
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	94,7	91,1	90,5	86,2	89,9
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	80,9	76,4	77,1	73,1	76,7
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	7,7	3,3	2,9	0	3,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	85,1	79,4	81,2	74,5	79,8
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	100	98,4	95,9	94,6	96,0
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	93,9	94	96,6	94	95,0
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,8	8	10,1	10,4	7,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	5,8	4	6,6	5,2	4,7
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	10	10,3	12,2	13,7	9,0
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	11,6	10,8	12,6	15,4	10,0
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	99,2	99,5	98,1	100	98,3
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	39,1	39	39,8	36,8	-
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,6	8,3	11,4	7,7	9,2
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	99	95	63	105 ⁵	75
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	94	93	98	106	98
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	100	83	81	99	91
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	105	74	88	96	92
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	111	90	92	107	93
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke	3	2	2	2	-
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom per 1000 innbyggere 13-20 år	2,6	1,1	1,3	2,8	-
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	2,9	4,3	3,6	2,7	4,6
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,9	4,8	3,3	4,3	4,8
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år	3,9	3,8	2,6	3,6	3,8

Kilde: ssb.no/kostra

Det første er barnehagedekning (dekningsgrad). Tall for 2013 viser at Skaun hadde lavere dekningsgrad enn sammenlignbare kommuner, noe som var gjennomgående for alle aldersgruppene, men vesentlig lavere i aldersgruppen 1-2. Skaun kommune hadde høyere andel barn med oppholdstid utover 33 timer i uken enn enkelte av disse kommunene.

⁵ Revisor har ikke forklaring på at andel er over 100 %. Mulig forklaring kan være manglende samsvar mellom befolkningstall og innrapporterte tjenestetall. Det kan også være feil i innrapporterte tall.

Det neste vi har oppsummert nøkkeltall for er grunnskole. Her er nøkkeltall for spesialundervisning, andel direkte overgang til videregående skole og gjennomsnittlig grunnskolepoeng tatt med. Skaun kommune har høyere andel elever med spesialundervisning totalt. Andelen elever med spesialundervisning er lavere enn andre kommuner på de laveste trinnene, men høyere på mellom- og ungdomstrinnet. Forskjellen sammenlignet med de andre øker på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Skaun kommune har 100 % direkte overgang fra grunnskole til videregående skole, noen som skiller kommunen fra de andre kommunene vi har sammenlignet med. Når det gjelder gjennomsnittlig grunnskolepoeng er det lavere for Skaun kommune enn kommunene vi har sammenlignet med.

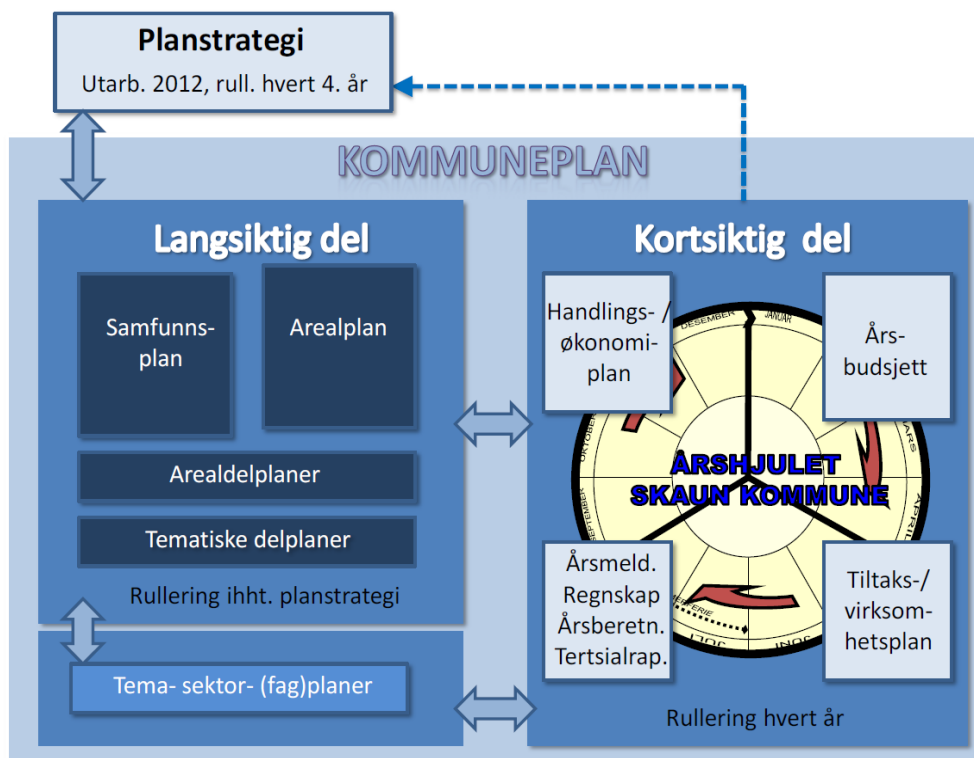
Neste område vi har hentet nøkkeltall for er helse. Skaun kommune har lavere dekningsgrad på legetjeneste enn kommunene vi har sammenlignet med og gjennomsnittet for kommunegruppen. Når det gjelder helsestasjons- og skolehelsetjenester skårer Skaun kommune gjennomgående bedre enn de andre kommunene på de fleste helseundersøkelsene for barn i førskolealder og barn i 1. trinn. De skårer også høyere når det gjelder hjemmebesøk for nyfødte. Når det gjelder helsestasjon for ungdom ligger Skaun kommune noenlunde likt med de andre kommunene vi har sammenlignet med.

Det siste området vi har oppsummert nøkkeltall for er barnevern. I likhet med Orkdal kommune har Skaun kommune lavere andel barn med undersøkelse, men begge kommunene ligger nokså likt med de andre når det gjelder barn med tiltak.

3.2.2 Planer for forebyggende tiltak for barn og unge

Det er viktig at kommunen planmessig forebygger de utfordringene som er i befolkningen. Dette gjelder også planer for forebyggende arbeid for barn og unge. Innledningsvis vil vi presentere en oversikt over Skaun kommunes overordna planstruktur. Figur 2 nedenfor illustrerer kommuneplanens struktur og rullering.

Figur 2 Skaun kommune: Kommuneplanens struktur og rulling

Kilde: Skaun kommune

Skaun kommune har en overordna *temaplan for barn og unge*⁶. Planen ble vedtatt og igangsatt i 2007, og har et tidsperspektiv til 2016.

Kommunestyret i Skaun vedtok nylig en *Plan for familiesenter og samhandlingsplan for utsatte barn og unge* (familiesenter og samhandlingsplan)⁷. Dette er en temaplan, og den er et ledd i kommunens deltakelse i KS' effektiviseringsnettverk «Samhandling for utsatte barn og unge». KS har hatt et nettverk innenfor dette området i Midt-Norge siden 2013, der arbeidet har vært rettet inn mot samhandling på tvers av fag og tjenester for utsatte barn og unge. Hensikten med planen som kommunestyret i Skaun har vedtatt er tosidig: Det ene formålet er opprettelse av familiesenter og det andre er å styrke den interne, tverrfaglige samhandlingen i kommunen.

Familiesenteret ble etablert i 2012. Familiesenteret er et lavterskeltilbud, som kan benyttes uten å bestille time. I den forbindelse ble det satt i gang et internt tverrfaglig samarbeid om

⁶ Barn- og ungeplan 2007 - 2016

⁷ KS-sak 35/2014

utsatte barn og unge ved barne- og familietjenesten. Prosjektet startet med analyse av Skaun kommunes samhandling og tilbud til utsatte barn og unge, og la grunnlaget for samhandlingsplanen for utsatte barn og unge.

I samme møte vedtok kommunestyret *sektorplan for helse og mestring* (helse- og mestringsplan)⁸. Planen synliggjør et misforhold mellom kommunens ressursbruk innen helse- og omsorgstjenester når det gjelder befolkningssammensetning og utfordringer denne kan ha for kommunen. Planen beskriver utfordringer i sektoren når det gjelder barn og unge. Her blir ressurser i skolehelsetjenesten, overvekt og høy andel jenter i ungdomsskolealder med depresjon nevnt som situasjoner som kommunen må ha oppmerksomhet på. Planen skisserer en del mål og tiltak med påfølgende kostnads- og finansieringsbehov i planperioden.

Skaun kommune har en *Ruspolitisk handlingsplan 2012-2016* (rusplan)⁹. En del av planen inneholder beskrivelse av nåsituasjon, både nasjonalt og lokalt (Skaun). Planen stiller spørsmål om ruskulturen i kommunen har endret seg fra det som beskrives som kommunens belasta rykte for ruskultur. Videre beskriver planen noen av utfordringene i kommunen. Planen inneholder videre en tredelt tiltaksliste; forebyggende tiltak, behandlende og oppfølgende tiltak, og regulerende tiltak. Mål og tiltak for barn og unge er på den forebyggende siden, der bevisstgjøring og holdningsskapende arbeid og tiltak for risikoutsatte barn og unge er viktige tiltak. Det samme er bevisstgjøring og holdningsskapende arbeid overfor foreldre.

I tilknytning til det rusforebyggende arbeidet er kommunen med i DelTa, som er et tverrfaglig samarbeid om rusforebygging og tidlig innsats i Skaun kommune. Her følger det en handlingsplan som ble ferdigstilt i januar 2014. Mål og tiltak fra rusplanen 2012-2015 er tatt inn i handlingsplanen.

Det er planlagt at *sektorplan for kultur* skal behandles i kommunestyret i september 2014. Det ligger utenfor revisors mandat å ha omfattende gjennomgang av en plan som ikke er vedtatt. Vi vil likevel oppsummere at den foreslåtte planen inneholder et eget delkapittel med mål og tiltak for barn og unge. Her beskriver kommunen behovet for et mer mangfoldig kultur- og fritidstilbud for barn og unge. Videre er fritidsklubben (Klubb1) trukket fram som en satsing som trenger fornying og styrking, bl.a. ved å endre lokalisering.

⁸ KS-sak 31/2014

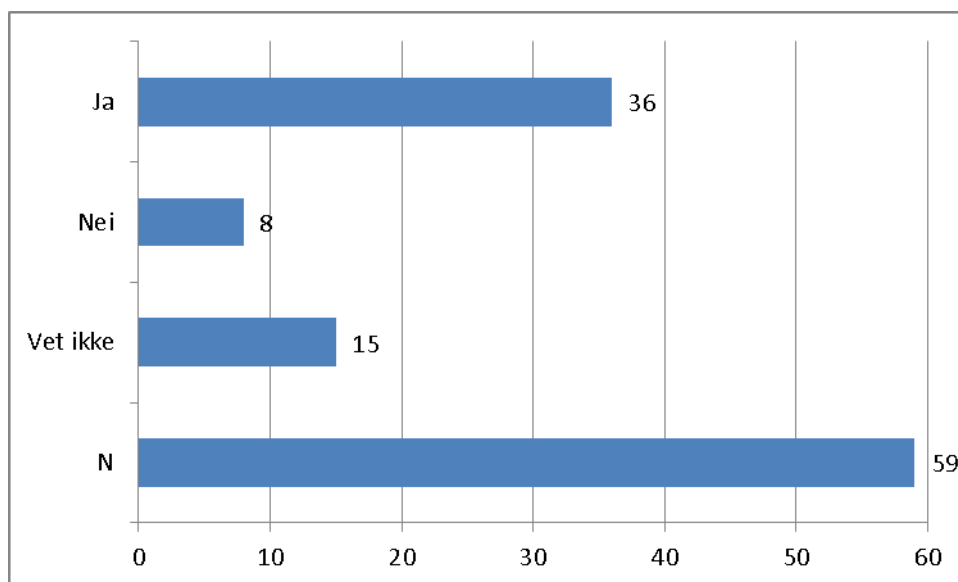
⁹ KS-sak 16/2012

Kommunen har *plan mot mobbing* som revideres årlig. Planen inneholder en generell del som er felles for alle barnehager og skoler i kommunen, i tillegg til at den enkelte barnehage og skole skal utarbeide egne mål og tiltak.

De ulike lederne vi har intervjuet gir uttrykk for at de jobber etter de føringene som de ulike planene gir. Barnevernstjenesten er et interkommunalt samarbeid, som organisatorisk hører inn under en annen kommune (Orkdal). Enhetsleder innrømmer at det kan være utfordrende å forholde seg til alle kommunenes styringssystem og planer. Barnevernstjenesten har kvartalsvise møter med lederne innen barne- og familietjenestene i kommunene. Barnevernleder ga uttrykk for at de kan komme med innspill til behov og tiltak i de ulike kommunenes planprosesser ut i fra de utviklingstrekkene barnevernet ser i de ulike kommunene.

I spørreskjemaundersøkelsen var et av spørsmålene om de hadde styrende dokument (skriftlige planer, retningslinjer, rutinebeskrivelser etc) som gjelder utsatte barn og unge. Figur 3 viser hvordan svarende fordelte seg.

Figur 3 Styrende dokument for å ivareta utsatte barn og unge.

Kilde: Revisjon Midt-Norge

Vi ser at 36 har svart at de har styrende dokument for å ivareta utsatte barn og unge, 8 har svart nei og 15 har svart vet ikke.

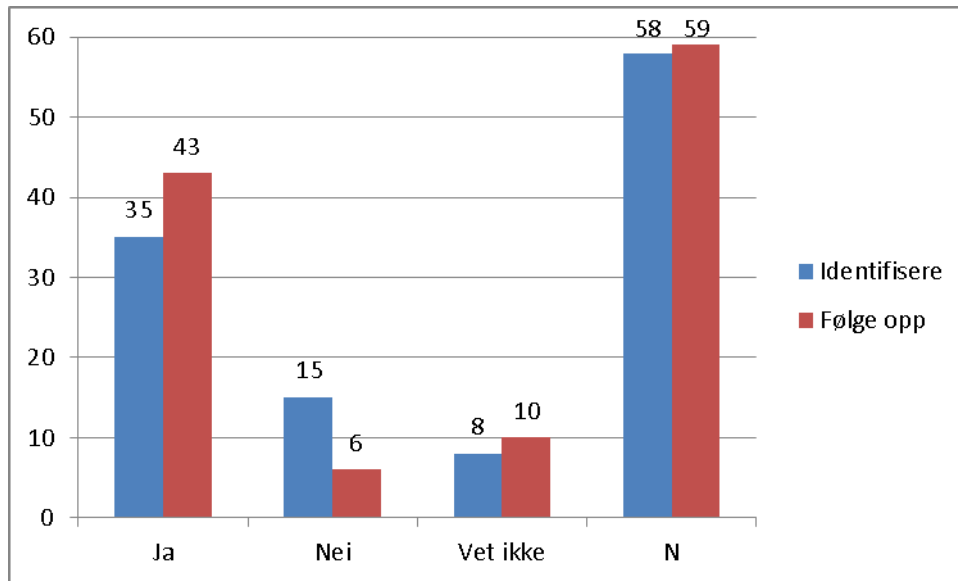
3.2.3 Identifisering og oppfølging

En forutsetning for å sette gode mål og tiltak i kommunens planer og arbeid for utsatte barn og unge er at kommunens ledere og ansatte er bevisste på hva som kan gjøre barn og unge utsatt. Vi har derfor hentet informasjon fra familie og samhandlingsplanen og fra egne intervju- og spørreskjemadata om hvilke barn og unge som kan være i en utsatt situasjon. Det er viktig å få fram at selv om vi har kategorisert de ulike formene for å være i en utsatt situasjon, er det vanskelig å sette klare grenser for disse kategoriene. Vanskeligheter hjemme kan gi utslag i elevenes egen psykiske helse, som igjen kan svekke forutsetningen for læring og/eller påvirke atferden. I spørreskjemaundersøkelsen har respondentene blitt bedt om å nevne 1-3 av de gruppene av barn og unge som de mener er i en utsatt situasjon. Størstedelen av de formene for utsatthet som blir nevnt gjelder forhold rundt familie- og hjemmemiljøet (oppvekstsvilkår). Barn fra hjem med psykisk syke og rusproblem er det som klart blir oftest nevnt når vi går inn i datamaterialet. Dette bekrefter informasjon i PFU også, at det kan være situasjoner i familie- og hjemmemiljøet som medvirker til at barn og unge blir utsatte. Hjem med manglende grensesetting og hjem med volds- og konfliktsituasjoner er ofte nevnt av de som svarte på spørreskjemaundersøkelsen. Noe som også nevnes er endring i familie- hjemmesituasjon¹⁰. Slike situasjoner kan representere sårbarhet for det enkelte barn eller den enkelte ungdom.

Utfordringer knyttet til barna og de unge selv er knyttet til psykiske vansker, lærevansker og atferdsvansker. Dersom vi går inn i datamaterialet er barn og unge med vansker i de sosiale omgivelsene sine nevnt, som mobbing og tilknytningsvansker.

I tillegg til planer er det viktig å ha verktøy og kompetanse for å identifisere og oppdage endringer som gjør barn og unge sårbare og i en utsatt situasjon. Vi har spurt om barnehagene og skolene har spesielle verktøy for å systematisk identifisere utsatte barn og unge. Videre, har vi spurt om barnehagene og skolene har spesielle tiltak for å følge opp identifiserte utfordringer. Vi har slått sammen svarene på disse to spørsmålene som vi presenterer i figur 4.

¹⁰ Dødsfall, alvorlig sykdom, samlivsbrudd

Figur 4 Verktøy for å identifisere og følge opp utsatte barn og unge?

Kilde: Revisjon Midt-Norge

Figuren viser at 35 ansatte svarer bekræftende på at barnehagen/skolen har verktøy for å systematisk identifisere utsatte barn og unge. Resten svarer nei (15), eller vet ikke (8) på spørsmålet. Når det gjelder oppfølging av utsatte barn og unge svarer 43 ansatte bekræftende på at det har barnehagen/skolen verktøy for, mens de øvrige svarer nei (6) eller vet ikke (10).

På spørsmål om hvilke verktøy som brukes til de ulike formålene kommer det tilbakemelding om svært mange forskjellige verktøy og tiltak. Det nevnes verktøy for kartlegging av språk- og faglige ferdigheter, og verktøy for å kartlegge det psykososiale miljøet.

Skolene bruker verktøy for å kartlegge det sosiale miljøet. LP-modellen er et av de viktige verktøyene og det er opprettet grupper som skal jobbe med LP-modellen¹¹, under veiledning av PPT. LP-modellen beskrives som en systemteoretisk analysemodell for analyse av pedagogiske utfordringer, utvikling av læringsmiljø og realisering av tilpasset opplæring i skolen. Den involverer alle lærerne ved skolen i et systematisk, langsiktig arbeid for å utvikle et bedre læringsmiljø. «Innblikk»¹² er et verktøy for å ivareta §9a i opplæringsloven: Skolens ansvar for å sikre elevenes psykososiale miljø.

¹¹ Læringsmiljø og Pedagogisk analyse – modellen er utviklet av Lillegården kompetansesenter, og videreført av Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger.

¹² Innblikk – utviklet av Læringsmiljøsentret (daværende Senter for atferdsforskning), Universitetet i Stavanger.

På ungdomsskolen har de funksjoner som sosiallærer, i tillegg til skolehelsetjenestens tilstedeværelse (helsestasjon for ungdom). Disse funksjonene er viktige for å identifisere utfordringer i skolemiljøet og utfordringer som enkeltelever har psykisk og sosialt.

Til slutt nevner vi foreldre-/elevsamtaler, brukerundersøkelser og elevundersøkelsen som begge har spørsmål knyttet til trivsel, sosialt miljø og mobbing. Etter det vi forstår brukes disse undersøkelsene brukes aktivt i styringen av virksomhetene, og de gir viktig informasjon til grunnlag for planer og tiltak.

3.2.4 Forebygging og oppfølging

Å drive systematisk og planmessig arbeid for å identifisere og følge opp barn og unge som kan være i en utsatt situasjon er forebyggende arbeid.

De vi har intervjuet i denne undersøkelsen hører alle organisatorisk til Barn-, familie- og helsetjenesten, med unntak av enhetsleder for kultur, fritid og frivillighet og leder for barnevernstjenesten. Ved barne- og familietjenesten er det helsestasjon-/skolehelsetjenesten som har den viktigste forebyggende funksjonen, ifølge enhetsleder. Hun beskriver helsestasjon-/skolehelsetjenesten som spydspiss i det forebyggende arbeidet. De møter alle barn og unge i løpet av barne- og ungdomstiden. Utfordringene avdekkes gjennom det man observerer i den ordinære konsultasjonen og gjennom samspill med foreldre. I tillegg har de løpende kontakt med barnehage- og skolepersonell. Det er viktig for å identifisere og drive forebygging overfor utsatte barn og unge.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) har også en viktig forebyggende rolle, ved at de skal veilede skoleledelsen i systematisk forebyggende arbeid. Vi har nevnt LP-modellen. PPT har fagansvar for LP-modellen som brukes i barnehager og skoler i Skaun kommune. Hensikten med LP-modellen er å skape læringsmiljø som gir gode vilkår for sosial og skolefaglig læring, uavhengig av elevenes forutsetninger.

Tjenesten for psykisk helse hører også organisatorisk inn under barne- og familietjenesten. Psykisk helsetjeneste sitt forebyggende arbeid er spesielt rettet inn mot barn og unge fra familier med psykisk syke foreldre eller andre nære familiemedlemmer. Tilbudet er i hovedsak rettet mot barn i aldersgruppen 8-12 år, noen ganger opp til 14 år. Det er øremerket to stillingsressurser til denne satsingen. I tillegg har psykisk helsetjeneste en ressurs som innebærer to dagers tilstedeværelse i uka ved ungdomsskolen. Dette er et lavterskeltilbud som legger til rette for samtaler med de unge ved behov.

I oppdraget for denne undersøkelsen er det lagt vekt på at vi skal inkludere kultur- og fritidsaktiviteter i Skaun kommune, og om kommunens kultur- og fritidstilbud ivaretar forebyggende aktiviteter for barn og unge i en utsatt situasjon. Ifølge enhetsleder har de tilbud som i større eller mindre grad kan virke forebyggende og positivt på utsatte barn og unge. I tillegg til de tradisjonelle fritidsaktivitetene har kultur og fritid ansvar for fritidsklubben (Klubb1) og MOT-satsingen. Fritidsklubben er lokalisert til ungdomsskolen. Enhetsleder ved kultur og fritid har inntrykk av at den brukes av ungdommer fra alle deler av kommunen, men at det er den yngste delen av ungdomsgruppa (i hovedsak ungdomsskoleelever og flest fra 8. og 9. klasse) som bruker den. Enhetsleder tror at det hadde vært større oppslutning dersom fritidsklubben var lokalisert uavhengig av en skole. Antakelsen er at den hadde vært mer attraktiv for flere i målgruppen generelt, men spesielt for de som har begynt på videregående skole.

Kultur og fritid har ansvar for MOT-prosjektet i Skaun kommune. MOT er en landsomfattende organisasjon som jobber for og med ungdom. Målet for organisasjonen er å bidra til robuste ungdommer og trygge ungdomsmiljø. MOT jobber i lokalsamfunn. I kommuner med færre enn 25 000 innbyggere, slik som Skaun kommune, er MOT forankret i kommuneledelsen. I Skaun kommune er MOT forankret i kommuneledelsen ved at enhetsleder for kultur og fritid har blitt delegert et ansvar for satsingen. Kommunen har strevd litt med organiseringen av MOT-arbeidet, ifølge enhetsleder. Kommunen har en medarbeider for å drive dette arbeidet, og rekrutterer nå (på intervju tidspunktet) ytterligere en medarbeider. Enhetsleder sa at tilbakemeldinger fra ungdomsskolen tilsier at man har fått til dette arbeidet bra og treffer målgruppen.

Når det gjelder den tradisjonelle fritidsaktiviteten er det utfordringer. Korpsene sliter med rekruttering og både i korpsene og idretten er frafallet stort. Ifølge enhetsleder går mange av disse over til å bruke mer tid på «skjermaktivitet». Politikerne har vært opptatt av å fange opp de som slutter i organisert fritidsaktivitet. Kommunen har forsøkt å etablere et tilbud, Sportmix, et lavterskel fysisk tilbud. Her driver ungdommene forskjellige aktiviteter uten fokus på prestasjoner/resultater. Tilbudet har visstnok fått et B-stempel (ikke «kult») og oppslutningen har falt.

Kommunen deltok en periode i SLT-satsingen, som er et kriminalitetsforebyggende samarbeid mellom kommune og politi. SLT organiseres av Det kriminalitetsforebyggende råd, og i likhet med MOT er det i lokalsamfunnene arbeidet skjer. Det legges vekt på forankring i kommuneledelsen og politiets lokale ledelse. I Skaun har dette arbeidet vært organisert innenfor kulturområdet. Tjenester innenfor barne- og familietjenesten har også

deltatt i samarbeidet. Ifølge enhetslederne for kultur og fritid og barne- og familietjenesten er tiltaket ikke prioritert ressursmessig og derfor lagt ned.

Enhetsleder for kultur og fritid sa i intervju at kultur og fritid ikke har spesiell oppmerksomhet eller tiltak rettet spesielt mot de som inngår i kategorien utsatte barn og unge. Noen av aktivitetene som kultur og fritid har ansvar for kan likevel ha en viktig forebyggende effekt på denne gruppen. Det er flere, f.eks. med tiltak i barnevernstjenesten, som deltar i kultur- og fritidsaktiviteter som er nevnt ovenfor, men kommunen, ved kultur og fritid har ikke lagt spesielt tilrette for at disse skal få et tilbud. Det er ventelister i kulturskolen, men det er ingen som blir tatt inn utenom ventelisten.

Barnevernstjenestens forebyggende arbeid er i all hovedsak rettet mot å redusere/hindre skadevirkningene av en negativ utvikling/hendelse. Barnevernstjenesten deltar i hjelpeteam, som er et forebyggende samarbeid.

Vi har tidligere nevnt familie- og samhandlingsplanen, hvor den ene delen handler om etablering av familiesenter. Ifølge leder for barne- og familietjenesten er tilbudet kommet i gang. Dette er et lavterskeltilbud på tvers av tjenestene ved barne- og familietjenesten, og tilbudet går ut på at ressurser (personer med ulik kompetanse) fra disse tjenestene er tilgjengelig noen timer ukentlig. Flyktningetjenesten og andre familierelaterte tjenester er også involvert.

3.2.5 Rapportering og evaluering

Når planer med tilhørende tiltak er satt i gang er det viktig å følge opp med evaluering og rapportering av tiltakene. På den måten kan en vurdere om mål og tiltak skal justeres, styrkes, avvikles eller fortsette som planlagt. Vi har ikke vurdert måloppnåelse og oppfølging av tiltak i denne revisjonen, men sett på om kommunen selv har lagt til rette for det. Revisjon Midt-Norge har gjennomgått planene og tiltak rettet mot utsatte barn og unge og sett på hvordan det er lagt opp til oppfølging og rapportering. Vi tar utgangspunkt i planene som ble beskrevet i kapittel 3.2.1.

Familiesenter og samhandlingsplan for barn og unge

Handlingsplanen er delt inn i temaområde, tiltak, ansvar, tidspunkt for gjennomføring og dato for evaluering.

Ruspolitisk handlingsplan

Denne planen har også årlige handlingsplaner. Det går ikke fram om, eller når de ulike målene og tiltakene skal evalueres. Det er et eget kapittel i planen om evaluering av forrige plan. Evalueringen har vært gjennomført gjennom bl.a. en spørreundersøkelse blant ulike tjenester og organisasjoner i og utenfor kommunen som organisasjon. En av hovedkonklusjonene er at ruspolitisk handlingsplan har vært lite integrert i arbeidet på de ulike enhetene.

Plan for helse og mestring

Dette er en sektorplan. Den inneholder et skjema med mål, tiltak, kostnad og oppfølging. Denne planen inneholder også konkrete ønska effekter. I planen framgår det også et styringskort for sektoren.

Sektorplan for kultur

Planen skal rulleres årlig. Den foreslåtte planen inneholder mål og tiltaksdel.

Mobbepplan

Mobbepplanen rulleres årlig.

Flere av de som er intervjuet har gitt tilbakemelding om at brukerundersøkelser, innbygger- eller andre undersøkelser rettet mot en bestemt målgruppe (Ungdata) er viktige metoder for å skaffe informasjon om tjenestetilbudet. I tillegg rapporterer kommunen økonomi- og tjenestedata til ulike rapporteringsdatabaser, som KOSTRA, GSI(Grunnskolenes informasjonssystem) og fylkesmannen, som i sin tur brukes som styringsinformasjon.

3.3 Revisors vurdering

I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn en kategorisering av utsatte barn og unge etter barn med utrygge oppvekstvilkår, barn med psykiske vansker, barn med lærevansker og barn med atferdsvansker.

Det første spørsmålet vi har stilt oss er om kommunen jobber planmessig forebyggende for disse gruppene utsatte barn og unge. Skaun kommune har en rekke planer som direkte eller indirekte vedrører utsatte barn og unge. En plan som direkte vedrører gruppen er Plan for familiesenter og samhandling for barn og unge. Andre planer som også direkte berører utsatte barn og unge er Plan for barn og unge, sektorplan for Helse og mestring og temaplanen Ruspolitisk plan. Alle disse planene har mål og tiltak som er rettet direkte mot utsatte barn og unge. Et forslag til sektorplan for kultur er utarbeidet, og skal vedtas i

kommunestyret i september. Revisjonen har ikke mandat til å vurdere forslag til planer som skal til politisk behandling. Planen inneholder ikke spesifikke mål og tiltak for utsatte barn og unge.

Revisor konstaterer at etter planstrategien ble vedtatt, er det flere planer som har blitt vedtatt og som har betydning for utsatte barn og unge. I disse planene ligger det mye informasjon om status i Skaun kommune og utfordringer som kommunen har på området.

Revisjonen stiller spørsmål ved at over en tredel av de som har svart på undersøkelsen er usikre på om, eller hevder at det ikke er styrende dokument som ivaretar utsatte barn og unge. Det er viktig at kommunens planer gjøres kjent for ansatte som har viktige roller overfor denne målgruppen, enten det er lokale planer ute på enhetene, eller det er overbyggende planer i kommunen.

For å drive forebyggende arbeid er det viktig at de ulike tjenestene systematisk identifiserer barn og unge som kan være i risiko for å komme i de kategoriene utsatte barn og unge som er nevnt tidligere. Informasjonen i spørreundersøkelsen viser at de som har svart er nokså samstemte i hvilke barn og unge som er i en utsatt situasjon. Opplysninger fra planen for familie- og samhandlingsviser det samme. Resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen viser imidlertid at det er flere som ikke vet om det finnes verktøy for å systematisk identifisere og følge opp disse gruppene barn og unge. Både intervjudata og informasjon i spørreskjemaundersøkelsen viser at barnehager og skoler har slike verktøy. Den viser at funksjoner som sosiallærer og helsesøster er viktige for å identifisere utsatte barn og unge.

Alle tjenester for barn og unge har på ulike måter viktige funksjoner når det gjelder forebyggende arbeid for barn og unge. Revisjonen har inntrykk av at helsestasjon/skolehelsetjenesten har en spesielt viktig forebyggende funksjon. De har fast tilstedeværelse ved skolene og har lavterskeltilbud for elvene. PPT har også en viktig forebyggende funksjon, både i forhold til å sørge for hjelp til enkeltelever og oppgavene med å veilede skoleledelsen og det pedagogiske personalet. Revisjonen minner om rapporten fra 2012, hvor det kom fram at det også kan være behov for fast tilstedeværelse ved barnehagene.

Revisjonen registrerer at tjenesten for psykisk helsevern driver forebyggende arbeid rettet spesielt mot barn og unge fra familier med psykisk sykdom. Det er øremerket ressurser til det. Det er viktig at tjenesten har oppmerksomhet mot de barna og unge som sliter selv

også, uavhengig av familie. Den faste tilstedeværelsen ved ungdomsskolen er positiv i så måte.

Etter å ha vært gjennom en utfordrende periode med interne problemer er barnevernstjenesten i ferd med å utvide oppgavene sine til «normalnivå» igjen. Det innebærer mer forebyggende arbeid. Vi har merket oss at det kan være krevende for en interkommunal tjeneste å delta i alle aktiviteter og fora i alle kommunene, og at spesielt Skaun har mange fora der deltakelse fra barnevernstjenesten er ønsket.

Kultur, fritid og frivillighet har aktiviteter som er rettet mot alle, men som kan være forebyggende overfor utsatte barn og unge. Enhet for kultur og fritid er ansvarlig for MOT-satsingen og fritidsklubben (Klubb1) i Skaun kommune. Dette er viktige tiltak. Revisjonen stiller spørsmål ved avviklingen av SLT-satsingen. Dette er en kriminalitetsforebyggende satsing som binder sammen flere tjenester, inklusive politiet. Revisjonen savner at kultur og fritid har et spesielt fokus på aktiviteter og tiltak for utsatte barn og unge. Deltakelsen i de tradisjonelle fritidsaktivitetene går ned, mens det er økende skjermaktivitet blant barn og unge, framgår det av intervjuinformasjon. Revisjonen mener at kultur og fritid, sammen med andre tjenester har en rolle å spille når det gjelder tilrettelegging for at denne skjermaktiviteten også kan utøves positivt.

Vi vil framheve det som et positivt tiltak at Skaun kommune har fått på plass et familiesenter.

For å finne de gode forebyggende tiltakene er det viktig å følge planer, mål og tiltak opp med evaluering. Videre er det viktig å bruke det som rapporteres av tjenestedata og tilbakemeldinger i brukerundersøkelser. Revisjonen mener at det er lagt til rette for det i de planene som nå er utviklet. Videre har vi inntrykk av at informasjon fra brukerundersøkelser og statistikk brukes i den kortsiktige og langsiktige planleggingen.

4 Helhetlig innsats

I dette svarer vi på problemstillingen om helhetlig samarbeid mellom tjenestene i kommunen.

4.1 Revisjonskriterier

Respektive lovverk for barnehager, skole, barnevern, helsestasjon og PPT legger alle vekt på samarbeid med andre tjenester.

Både barnehageloven og opplæringsloven har bestemmelser om samarbeidsutvalg der ansatte, foreldre og barnehage-/skoleeier er representert. Foreldre skal involveres i spørsmål som gjelder virksomhetens tjenester og drift. I vår sammenheng er vi opptatt av om foreldre ved FAU, har vært involvert i planer som gjelder utsatte barn og unge, og om de er informert om og kjenner til de ulike tjenestene og samarbeidsforaene for utsatte barn og unge.

De ulike tjenestene for barn og unge bør ha et samarbeid som gir mer helhetlige og samordna tjenester. Vi har vurdert om:

- det er etablert gode samarbeidsfora mellom tjenester for utsatte barn og unge,
- det er godt samarbeid mellom de enkelte tjenestene, organ hvor foreldre er representert er involvert og informert om planer, tjenester og samarbeidsorgan som gjelder utsatte barn og unge.

4.2 Data

I dette kapitlet presenterer vi data fra intervju og dokument om helhetlig innsats for barn og unge i en utsatt situasjon, med vekt på samarbeid mellom de ulike sektorene i kommunen.

4.2.1 Samarbeidsfora for (utsatte) barn og unge

Det bør være etablert gode samarbeidsfora mellom tjenester for utsatte barn og unge i kommunen.

Enhetsledermøte:

Dette er rådmannens ledermøte, og er rettet mot driften av kommunens ulike tjenester. Rektorer og styrere møter her, i tillegg til lederne for barne- og familietjenesten, kultur, fritid og frivillighet og andre enhetsledere i kommunen. Av de vi intervjuet er det bare enhetslederne for barne- og familietjenesten og kultur og fritid som møter i enhetsledermøtet. Ellers møter enhetsledere ved skolene (rektor) og barnehagene (styrer) i enhetsledermøtet.

Noen ganger deltar andre ansatte også, som f.eks. stedfortreder for enhetsleder. Det er 13 av respondentene i vår spørreskjemaundersøkelse som har svart at de deltar i dette møtet i større eller mindre grad (vedlegg 3 – tabell 4.1). Av de 13 er det 4 som har svart at enhetsledermøtet er et egnet samarbeidsforum for helhetlig innsats overfor utsatte barn og unge. De øvrige fordeler seg på den nøytrale¹³ svarkategorien og kategorien egner seg i liten grad (vedlegg 3 – tabell 4.2).

Fagnettverk for respektive tjenesteledere

Dette er nettverk for respektive barnehage- skoleledere og helseledere, i tillegg til at PPT møter der (barnehage- eller skolefaglig rådgiver leder møtet på vegne av barnehage- skoleeier). Fagnettverkene tar opp pedagogiske spørsmål som går på tvers av barnehagene eller skolene. Det er 19 av respondentene i spørreskjemaundersøkelsen som har svart at de deltar i fagnettverk (vedlegg 3 – tabell 4.1). 13 av disse har svart at fagnettverket egner seg som samarbeidsforum overfor utsatte barn og unge. 1 mener at det ikke er så godt egnet, mens 5 har svart «vet ikke» på dette spørsmålet (vedlegg 3, tabell 4.2).

Koordinerende team (ansvarsteam)

Koordinerende team er rettet mot alle brukere med individuell plan og tar opp sammensatte saker. Det er barne-, familie- og helsetjenesten som har ansvar for teamet. Koordinerende team møtes ca. annenhver uke. Det er barne- og familietjenesten som eier koordinerende team. NAV deltar, i tillegg til barnevern, fysio-/ergoterapeuttenesten, psykisk helsevern og hjemmetjenesten. I tillegg deltar andre tjenester ved behov, f.eks. tekniske tjenester ved ombygging o.l. Enhetsleder for barne- og familietjenesten tilføyde at representanter for rusområdet også burde deltatt i dette forumet. 13 av respondentene i spørreskjemaundersøkelsen har svart at de i større eller mindre grad deltar i koordinerende team (vedlegg 3 – 4.1). Av disse mener 7 at koordinerende team er et egnet samarbeidsforum for utsatte barn og unge. 3 har svart nøytralt på dette spørsmålet, mens 3 har svart «vet ikke» (vedlegg 3 – 4.2).

Hjelpeteam

Hjelpeteamene er knyttet til skoler og barnehager, og det er rektorer og styrere som har ansvar for disse teamene. Dette er et forebyggende team. PPT, helsesøster og barnevern møter også der.

¹³ '3' på en svarskala fra 1 – 5.

47 av de som har svart på spørreskjemaundersøkelsen har svart at de i større eller mindre grad deltar i hjelpeteam (vedlegg 3 – tabell 4.1). Av disse har 39 svart at hjelpeteam er et egnet samarbeidsorgan for utsatte barn og unge og 1 har svart at det ikke er så egnet. De øvrige 7 har svart nøytralt eller «vet ikke» (vedlegg 3 – tabell 4.2).

Ansvarsgruppe

Ansvarsgrupper knyttet til enkeltbarn er også et tverrfaglig samarbeid som er fast etablert i barnehager og skoler. Dette er møter hvor skole/barnehage møter de andre tjenestene som er involvert i tiltak rundt et barn med spesielle behov og som har individuell plan.

Ansvarsgruppene består gjerne av de samme tjenestene som er representert i hjelpeteam, i tillegg til lege og fysio-/ergoterapitjenesten. 44 av respondentene som har svart på undersøkelsen deltar i mer eller mindre i ansvarsteam (vedlegg 3 – tabell 4.1). Av disse har 37 svart at ansvarsgrupper er et egnet samarbeidsforum for utsatte barn og unge. De øvrige 7 har svart nøytralt eller «vet ikke» (vedlegg – tabell 4.2).

Konsultasjonsmøte BUP

Barne- og familietjenesten arrangerer regelmessige møter med Barne- og ungdomspsykiatrisk klinikk (BUP) ved St. Olavs Hospital. Som regel er det helsestasjon/skolehelsetjeneste, barnevern, PPT, psykisk helse og fysio/ergo som deltar i disse møtene, og de har 6-7 møter i året. I den forbindelse arrangeres det internt forberedelsesmøte for alle deltakende tjenester ved barne- og familietjenesten. I disse møtene blir saker gjennomgått og diskutert, sortert etter hva som skal håndteres lokalt og hva som er behov for at BUP håndterer. I spørreskjemaundersøkelsen kom det fram at 38 av de ansatte ved barnehager og skoler noen ganger deltar på disse møtene (vedlegg 3 – tabell 4.1). 24 av de som har svart mener at disse møtene er godt egna samarbeidsfora rettet mot utsatte barn og unge (vedlegg – 4.2).

Andre viktige samarbeidsorgan for utsatte barn og unge er spes.pedforum og familieteam. Familieteam er et team knyttet til familiesenteret. I tillegg til PPT, barnevernstjenesten og helsestasjon-/skolehelsetjeneste deltar flyktningetjenesten i dette teamet.

Vi oppsummerer at av de som har svart på spørreskjemaundersøkelsen er det flest som er innom hjelpeteam, ansvarsgruppe og konsultasjonsmøtet med BUP. Disse samarbeidsforaene anses som best egna samarbeidsfora for utsatte barn og unge.

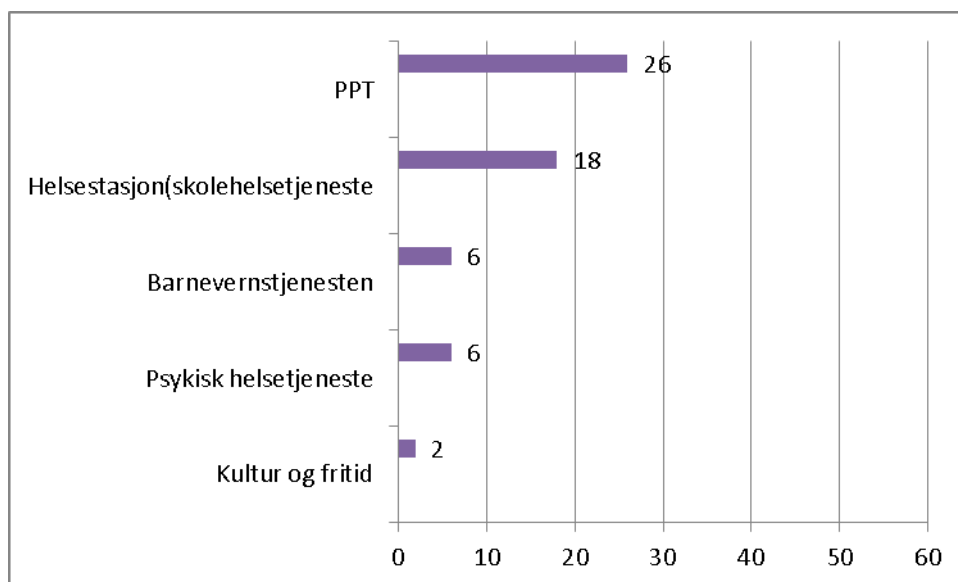
4.2.2 Kontakt mellom tjenester

I kapittel 4.2.1 så vi hvilke samarbeidsfora som er etablert, hvem som deltar og hvor godt egnet de ulike foraene er som samarbeidsfora overfor utsatte barn og unge. I dette kapitlet vil vi se nærmere på samarbeidet tjenestene i mellom. Det er viktig at dialogen og kontakten mellom de enkelte tjenestene som vedrører utsatte barn og unge er tilfredsstillende.

I figur 5¹⁴ nedenfor viser vi en oversikt over hvor ofte det ideelt sett er behov for kontakt mellom barnehager/skoler og de ulike andre tjenestene for utsatte barn og unge. Vi ser det fra barnehagene og skolenes side, og det er de som har svart på spørsmålet.

Figur 5 Tjenester det ofte er behov for kontakt med.

N= 30 - 31. Antall.

Kilde: Revisjon Midt-Norge

Ettersom PPT er en hjelpetjeneste som er rettet inn mot spesielt skoler og barnehager, er det ikke uventet at det er den tjenesten ansatte i skoler og barnehager har oftest behov for kontakt med. Vi ser videre av figuren at nesten halvparten av de som har svart på undersøkelsen ofte har behov for kontakt med helsestasjon-/skolehelsetjenesten. En nærmere analyse av undersøkelsen viser at det er ansatte i skolene som har mest behov for kontakt med helsestasjon-/skolehelsetjenesten, mens ansatte i barnehager har mindre behov for kontakt den tjenesten.

¹⁴ I vedlegg 3, figurene 4.1 – 4.6 er svarfordelingen på hele svarskalaen gjengitt i sin helhet

Omfanget når det gjelder behov for kontakt med barnevernstjeneste og psykisk helse ser ut til å være likt. En nærmere analyse av datamaterialet tyder på at pedagogiske ledere og styrere i barnehagene har behov for vel så mye kontakt med barnevernet og psykisk helsetjeneste som kontaktlærere og rektorer i skolene.

Kultur, fritid og frivillighet er den av de nevnte tjenestene som ansatte i barnehager og skoler har minst behov for kontakt med.

Både PPT og skolehelsetjenesten har fast tilstedeværelse ved skolene. PPT hadde i 2012 et mål om fast tilstedeværelse i barnehagene. Gjennom denne tilstedeværelsen har de et lavterskeltilbud både til elever og lærere¹⁵. Ifølge leder for helsestasjons-/skolehelsetjenesten har de tett tilstedeværelse ved skolene og jobber etter en halvårsplan. Planen er utarbeidet i overensstemmelse med kontaktlærere i skolene. De følger systematisk opp planen med vaksinasjon, prevensjonsveiledning, informasjon om psykisk helse o.s.v. Det er også planer om å videreutvikle kommunens årshjul til å gjelde internt for helsestasjon/skolehelsetjenesten. Når det gjelder barnehagene er det kontakt med ansatte rundt enkeltsaker. Etter 4-årskontroller tar helsestasjonen, etter samtykke fra foreldrene, kontakt med aktuelle barnehager for videre oppfølging av barnet i barnehagen. Ifølge leder ved helsestasjon/skolehelsetjenesten har de fått noen tilbakemeldinger om at barnehagene savner helsestasjon/skolehelsetjenestens faste tilstedeværelse. En slik ordning var det før hjelpeteamene ble opprettet.

At det er kontakt og hyppighet på kontakt er ikke ensbetydende med god samhandling. Vi har derfor spurt om hvordan ansatte i barnehagene og skolene opplever kontakten med de ulike andre tjenestene for barn og unge (vedlegg 3 – figur 4.7-4.12).

Med unntak av barneverntjenesten synes det å være overveiende gode opplevelser knyttet til kontakten med de andre tjenestene. Det er noen få personer som svarer at de opplever kontakten som dårlig, og ingen svarer at kontakten er svært dårlig. Tendensen i de utdypende kommentarene er at kontakten med både PPT og helsestasjon/skolehelsetjeneste er god, men at de skulle vært mer tilgjengelig. Fra skolenes side etterlyses det mer tilstedeværelse på skolene. Når det gjelder psykisk helsetjeneste er tilbakemeldingene også at kontakten er god, men enkelte kommentarer tyder på at de kunne informert aktivt om tjenestene sine ute i skolene.

¹⁵ Intervju i 2012. Ikke intervjuet i dette prosjektet.

Det er kjent at barnevernstjenesten i Orkdal har hatt interne utfordringer over en periode. Orkdal kommune har satt i gang prosesser for å gjenopprette en stabil og tilfredsstillende barnevernstjeneste. Denne prosessen har pågått over et par år. I 2013 var sykefraværet nær 40 % på det høyeste, og i gjennomsnitt var det 25 % det året. Nåværende leder hadde på intervjudtidspunktet vært leder i 8 måneder, og var den 5. lederen på 2 år. Halvparten av de ansatte er skiftet ut i løpet av ett år. Ifølge barnevernsleder var barnevernstjenesten i april 2014 i ferd med å stabilisere seg og tjenesten har gjenopptatt flere oppgaver som har stått på vent de siste par årene.

Vi har delt inn spørsmålene om barnevernstjenesten i to perioder: Perioden 2011-13 da utfordringene ble avdekket og prosess med å få til tilfredsstillende barnevernstjeneste ble satt i gang, og i perioden til mai 2014. Det ser ut til å være en oppfatning blant mange at kontakten har vært dårlig (14 personer) eller svært dårlig (5 personer). Kun to personer oppgir at kontakten har vært svært god. Av de som har hatt kontakt med barnevernet i 2014, så tyder tallene på at situasjonen kan være i endring. Det er ingen som nå svarer at kontakten er svært dårlig. Det er likevel så få som har hatt kontakt med barnevernet i år, at tallene bør tolkes med forsiktighet.

I intervju med lederne for tjenester ved barne- og familietjenesten kom det også fram at en har merket at barnevernstjenesten har hatt unntakstilstand, og at de har måttet prioritere blant oppgavene. Også de gir uttrykk for at kontakten med barnevernstjenesten har bedret seg i 2014.

I en situasjon som den som har vært i barnevernstjenesten, sier det seg selv at tjenesten må prioritere blant oppgavene de skal utføre. Det som er viktig er at brukere og samarbeidspartnere blir informert om dette. Vi har spurt enhetslederne i skoler og barnehager om de har fått tydelig informasjon om situasjonen i tjenesten og om barnevernstjenestens tilgjengelighet i denne perioden. 3 av de 8 enhetslederne har svart at de har fått tydelig informasjon, og det er like mange som har svart at de ikke har fått det. De øvrige 2 har svart «annet».

Vi har også spurt andre tjenesteledere for utsatte barn og unge hvordan kontakten med barnevernstjenesten har vært og om det har gått ut tydelig informasjon om situasjonen i barnevernet. Det er leder for barne- og familietjenesten som er ansvarlig for barnevernstjenester i Skaun kommune. Lederen for barne- og familietjenesten sa i intervju at det hadde kommet noen tilbakemeldinger fra rektorer i denne perioden om at barnevernstjenesten har vært vanskelig å få tak i. Leder for barne- og familietjenesten har

ikke hatt problem med kontakten med dem. Leder for barnevernstjenesten ga uttrykk for at de har forsøkt å holde kontakt i enkeltsaker, men at de har prioritert bort ulike samarbeidsfora hvor de ikke er pålagt å delta. Han ga uttrykk for at fra 2014 er målet å delta i disse foraene. Han ga også uttrykk for at det er mange enheter, ulike team og fora som krever deltakelse fra barnevernstjenesten i Skaun. Han sa at det er viktig for barnevernstjenesten å være positiv til å delta i disse foraene etter den situasjonen som har vært. Han ga også uttrykk for at det kan være aktuelt å komme med forslag i kommunene om eventuell andre organisasjonsformer for samarbeidsforaene.

4.2.3 Samarbeid med representanter for foreldre

Medvirkning på vegne av utsatte barn og unge er viktig. Dette er i større eller mindre grad nedfelt i alt regelverk som gjelder tjenester for barn og unge. I denne undersøkelsen har vi vurdert om foreldre blir involvert i planprosesser og om de er informert om tjenester, mål og tiltak som vedrører utsatte barn og unge. Vi ser på det som en del av den helhetlige innsatsen for utsatte barn og unge.

I intervjuinformasjon med ledere for de ulike tjenestene for utsatte barn og unge kommer det fram at foreldre deltar (gjerner sammen med barnet) i noen av foraene som er nevnt ovenfor. Det gjelder ansvarsgrupper, hjelpeteam og koordinerende team.

Vi har også vært opptatt av at fora som representerer foreldrene er involvert og informert om slike temaer. Vi har tatt utgangspunkt i foreldreorgan ved skolene og har hentet inn informasjon fra ledere for FAU. Vi understreker at slike fora ikke skal ha taushetsbelagt informasjon om enkeltbarn.

De som ble intervjuet ga litt ulik informasjon om involvering i planarbeid. I ett FAU hadde familie- og samhandlingsplan, ruspolitisk plan og mobbeplan vært på høring. De andre kjente ikke til disse planene. Det var ingen av de vi intervjuet som kjente til samarbeidsforaene som finnes for utsatte barn og unge, og det var ingen som hadde hatt besøk eller fått informasjon fra tjenester som har utsatte barn og unge som viktig målgruppe.

4.3 Revisors vurdering

Revisjonen har vurdert helhetlig innsats overfor barn og unge opp mot kriterier (kapittel 4.1).

Når det gjelder gode samarbeidsfora mellom tjenester for utsatte barn og unge kan revisor konstatere at det er etablert mange samarbeidsfora for utsatte barn og unge. Det kan være

vanskelig å skille de enkelte samarbeidsforaene fra hverandre. Vi har ikke informasjon som tyder på at noen av samarbeidsforaene er overflødige, men det kan være krevende for nøkkelpersoner og –funksjoner å delta i alle de foraene som de er ønsket.

Hjelpeteam, ansvarsgruppe og konsultasjonsmøte med BUP blir framholdt som viktige samarbeidsforum.

Når det gjelder samarbeid mellom de enkelte tjenestene tyder informasjonen på at den er god. Revisjonen ser at barnevernet har hatt en positiv utvikling det siste året. Det kan virke som at ledelsen ved barnehager og skoler kunne vært bedre informert om at barnevernet var i en unntaksperiode.

De representantene vi har snakket med gir forskjellig informasjon om kjennskap til og involvering i planprosesser. Noen planer har vært på høring i FAU, men enkelte mener at FAU og andre foreldreorgan burde vært involvert tidligere. Det er ikke noe som tyder på at tjenester for utsatte barn og unge har blitt invitert eller har invitert seg selv inn i FAU eller i foreldremøter. De lederne vi har snakket med kjenner heller ikke til de ulike samarbeidsforaene, som f.eks. hjelpeteam og familiesenter. Vi mener at temaer som gjelder utsatte barn og unge kan settes mer på dagsorden i disse organene. Det er ledelsen for de ulike tjenestene som burde ha synliggjort dette i større grad overfor foreldreorganene.

5 Konklusjon

I denne rapporten oppsummerer vi resultat og vurderinger rundt Skaun kommunes arbeid med helhetlig innsats for barn og unge i en utsatt situasjon. Det er kontrollutvalget som har gitt oss oppdraget, og de har vært opptatt av hva som gjøres av forebyggende og helhetlige tiltak. Vi har besvart kontrollutvalgets bestilling ved å ta utgangspunkt i to problemstillinger. Det kommer vi tilbake til nedenfor.

Har tjenestene for barn og unge planer, rutiner og forebyggende tiltak for de som er i en utsatt situasjon?

Vi har tatt utgangspunkt i det planarbeidet som har vært gjort etter planstrategien ble vedtatt. Det er utarbeidet flere planer som er rettet direkte mot utsatte barn og unge eller som kan være viktige for denne gruppen. Det er i den forbindelse samlet mye informasjon om status og utfordringer når det gjelder utsatte barn og unge. Det gjøres også mye systematisk arbeid for å identifisere og følge opp utsatte barn og unge, og i kommunen er det flere tjenester som driver forebyggende arbeid overfor barn og unge. Noe av det viktigste er tilstedeværelse ved barnehager og skoler, der lavterskeltilbud som uformelle samtaler er viktige tiltak for å avdekke utfordringer for det enkelte barnet eller den unge, men også i det sosiale miljøet.

Revisjonen savner et tydeligere perspektiv på utsatte barn og unge i de kultur- og fritidstilbudene som er i kommunen, og vi stiller spørsmål ved at SLT-samarbeidet er nedlagt.

Er det etablert samarbeidsarenaer som fungerer etter hensikten mellom de ulike tjenestene for barn og unge, og mellom tjenestene og politiet?

Det er etablert mange samarbeidsfora der utsatte barn og unge mer eller mindre er tema. Flere av disse foraene har tydelig en viktig funksjon for utsatte barn og unge. Vi vil spesielt trekke fram hjelpeteam, ansvarsteam, konsultasjonsmøtet med BUP og familiesenteret. Vi har merket oss at barnevernstjenesten i større grad deltar i disse foraene nå.

Revisjonen ser at temaer vedrørende utsatte barn og unge og de samarbeidene og tjenestene som er nevnt ovenfor bør synliggjøres i større grad gjennom FAU og foreldremøter.

Kilder

Lovverk:

Lov om barnehager (barnehageloven), Kunnskapsdepartementet. 2005

Lov om barnevernstjenester (barnevernsloven). Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. 1992

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven). Helse- og omsorgsdepartementet. 2011.

Lokale dokument:

Plan for barn og unge 2007 – 2016.

Ruspolitisk plan. Skaun kommunestyre, sak 16/2012

Sektorplan for helse og mestring. Skaun kommunestyre, sak 31/2014

Familiesenter. Samhandlingsplan for utsatte barn og unge. Skaun kommunestyre, sak 35/2014

Andre dokument:

NOU:2009-22 «*Det du gjør, gjør det helt.*» *Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.* Barne- og likestillingsdepartementet, 2009.

KS: *Sammen for barn og unge. Bedre samordning for utsatte barn og unge.* 2011.

Nettsider:

skaun.kommune.no

ssb.no/kostra

ungdata.no

Vedlegg 1 Kriterier - kilder

LOVKILDE	Hjemmel	Tema
Opplæringsloven:	Kapittel 9, 9a, §§ 9a-1, 9a-3, 9a-4, 9a-5, 9a-6 (Forskrift: kapittel 12)	Skolemiljøet Forebygging
	Kapittel 5: § 5-6	PPT – bistand til skoler i kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling
	Kapittel 11, § 11-1a	Skolemiljøutvalg
	Kapittel 13, § 13-3d (Forskrift: kap 20)	Foreldresamarbeid
	Kapittel 15 §§ 15-3 og 15-4	Opplysningsplikt (barnevern og sosialtjeneste)
Barnehageloven:	Kapittel 2: §§ 3 og 4 (Forskrift: kap 1, (§1.5) § 1.6)	Barn og foreldres medvirkning
	Kapittel 6: §§ 21, 22 og 23	Opplysningsplikt og helsekontroll
	Kapittel 4: § 13	Prioritet ved opptak
Forskrift til rammeplan for barnehager	Kapittel 1: §1.9	Inkludering og forebygging
	Kapittel 5: §§ 5.1-5.7	Samarbeid
Barnevernsloven:	Kapittel 3: §§ 3-1 og 3-2, Kapittel 4: § 4-2 Kapittel 6 6-7a Forskrift om internkontroll § 3	Forebygging og samarbeid, tilbakemelding til melder (taushetsplikt kan også være viktig) System for forebygging og samarbeid
Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester	Kapittel 3: §§ 3-3, 3-4 Forskrift om kvalitet i helse- og omsorgstjenester, §3, ledd 2	Ansvar for helsetjenester; helsetjenester i skole og helsestasjonstjeneste, forebygging, samarbeid, samordning og helhetlige tjenester

NOU:2009-22 «*Det du gjør, gjør det helt.*» *Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.* Barne- og likestillingsdepartementet, 2009.

KS: *Sammen for barn og unge. Bedre samordning for utsatte barn og unge.* 2011.

Vedlegg 3 Resultat fra spørreskjemaundersøkelse

KAPITTEL 4 (Kilde: Revisjon Midt-Norge)

Tabell 4.1 Hvilke samarbeidsfora i kommunen deltar du i, i kraft av din funksjon (flere kryss mulig)? Antall

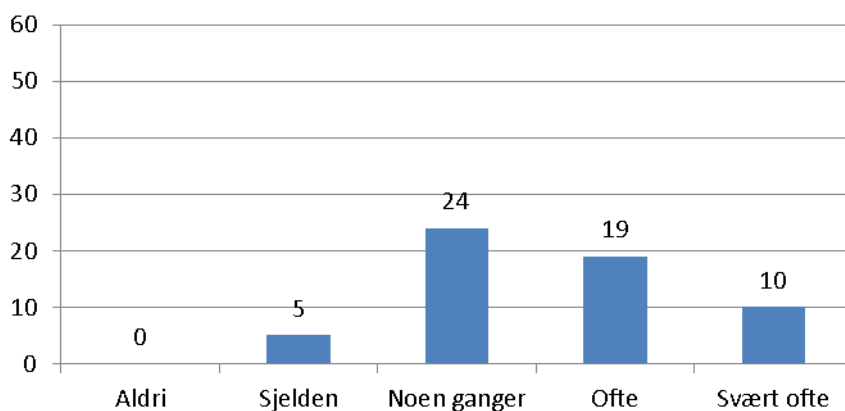
	Deltar						Ikke aktuelt	N
	aldri	sjelden	noen ganger	ofte	alltid			
Enhetsledermøte	23	1	3	0	9	13	49	
Fagnettverk	19	1	1	3	14	10	48	
Spes.ped.forum	19	6	7	4	3	9	48	
Hjelpeteam	5	13	16	8	10	3	55	
Koordinerende team	24	4	5	2	2	11	48	
Ansvarsgruppe	9	4	21	9	10	4	57	
Konsultasjonsmøte med BUP	10	6	24	3	5	4	52	
Annet	7	0	4	1	1	14	27	

Tabell 4.2 Hvilke samarbeidsfora i kommunen deltar du i, i kraft av din funksjon (flere kryss mulig)? Antall

	Uegnet				Egnet		Vet ikke	N
	1	2	3	4	5			
Enhetsledermøte	-	-	6	2	2	1	13	
Fagnettverk	-	1	-	8	5	5	19	
Spes.ped.forum	1	-	3	6	8	2	20	
Hjelpeteam	-	1	4	18	21	3	47	
Koordinerende team	-	-	3	2	5	3	13	
Ansvarsgruppe	-	-	4	17	20	2	43	
Konsultasjonsmøte med BUP	-	-	10	12	12	4	38	
Annet	-	-	-	1	4	-	5 ¹⁶	

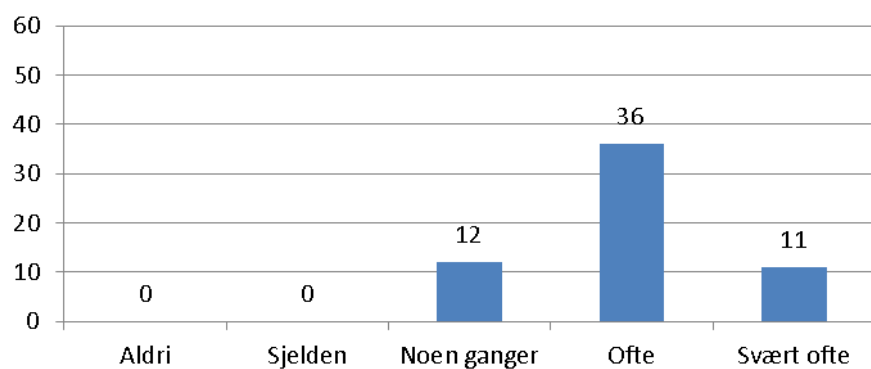
Figur 4.1 – 4.6: I din funksjon: Hvilket behov (ideelt sett) er det for kontakt med følgende kommunale tjenester? Antall:

Helsestasjon(skolehelsetjeneste (n= 58)

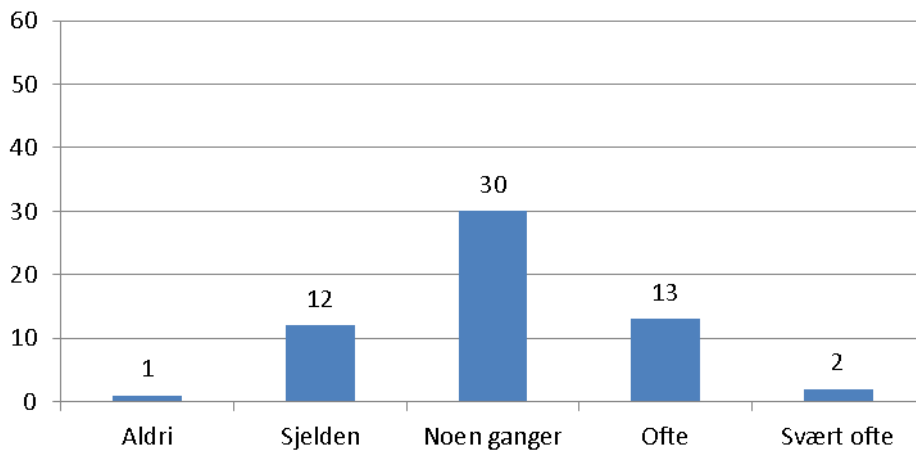

¹⁶ Her er det nevnt: Eksterne aktører som Statped, Tronslettet og NAV, i tillegg til uformelle fora og FAU

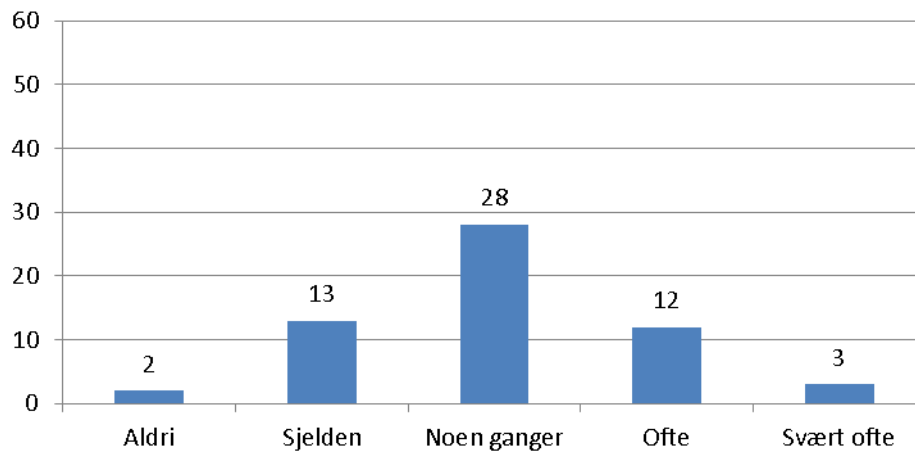
PPT (n= 59)

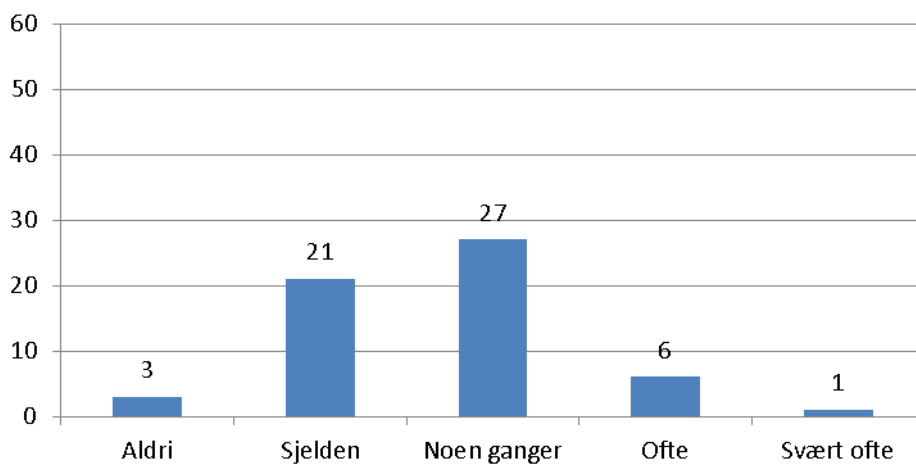
Barnevernstjenesten (n= 58)

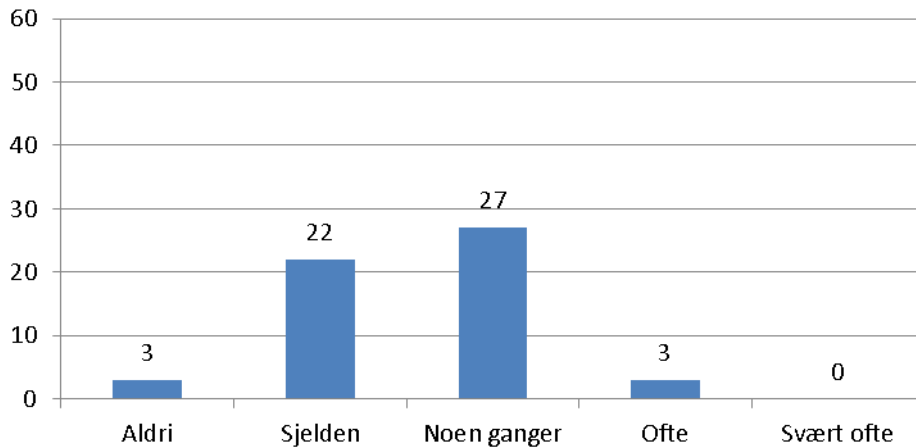
Psykisk helsetjeneste (n= 58)

Kultur og fritid (n= 58)

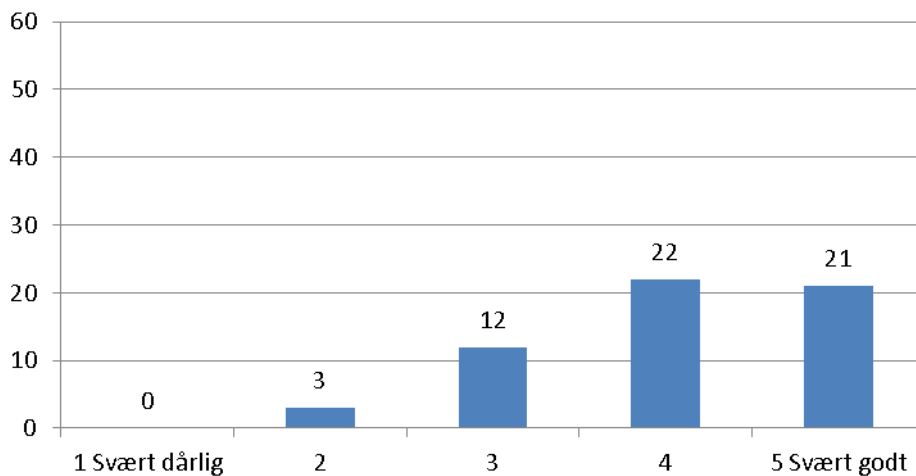

Andre kommunale tjenester for barn og unge (n= 55)

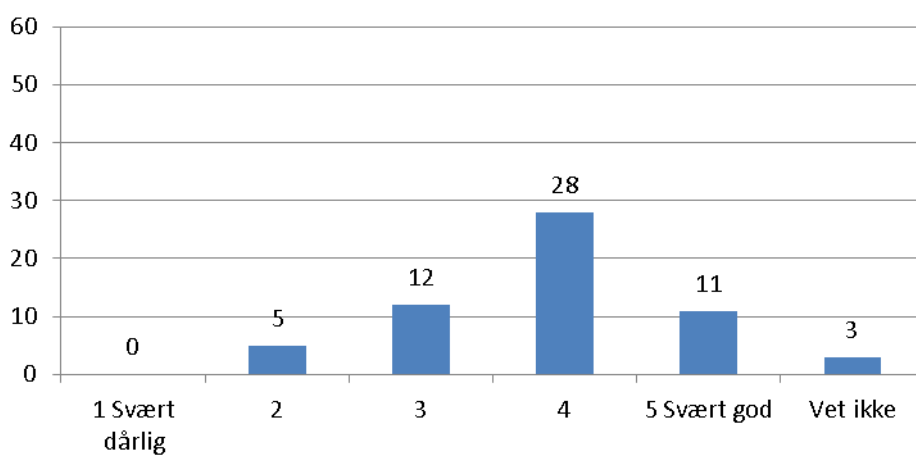

Figur 4.7 – 4.12: Hvordan opplever du kontakten med - ? Svarskala fra 1 - 5, der 1= svært dårlig og 5 = svært god

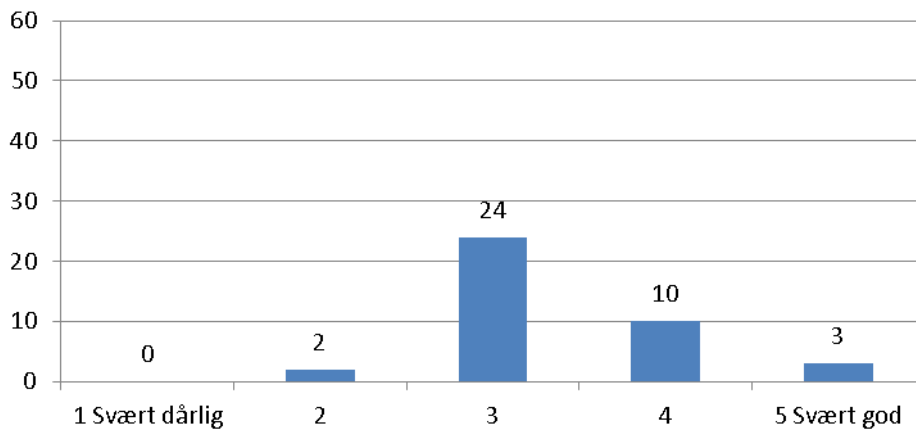
Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (n= 58)

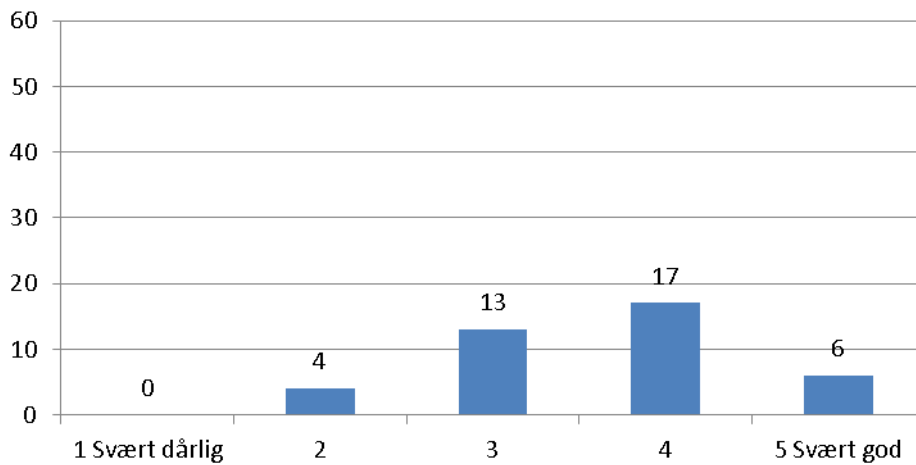
PPT? (n= 59)

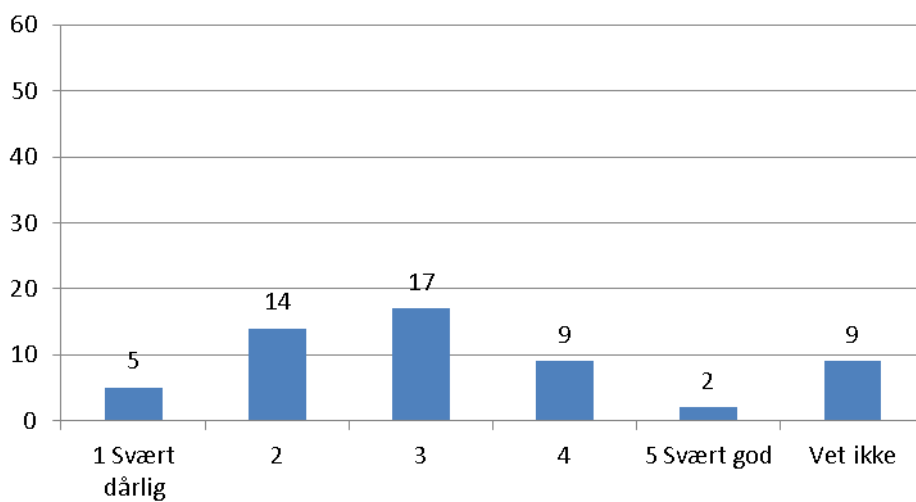
Psykisk helsetjeneste? (n= 39)

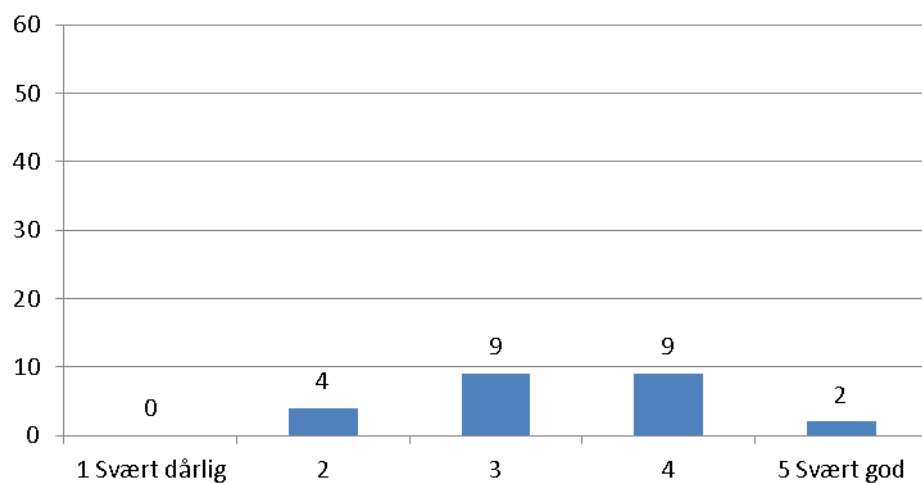
Kultur, fritid og frivillighet? (n= 40)

Barnevernstjenesten i 2011-2013? (n= 56)

Barnevernstjenesten 2014? (n= 24)

Postadresse: Sandenveien 5, 7300 Orkanger

Hovedkontor: Statens hus, Orkanger

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no